gloeiende wegen voorbij zagen razen, en groetten den gospodar Vidakovitch ootmoedig.

Hij had twee dochters en een zoon, die zijn moeder het leven had gekost toen hij laat en niet meer verhoopt het levenslicht aanschouwde.

De vader was zoo bovenmatig verheugd met dezen zoon dat hij eigenlijk den dood van zijn vrouw niet meer betreuren kon.

De dochters waren toen reeds huwbaar. Zij waren de mooiste meisjes in de geheele Baeska. Groot, krachtig, gevuld, met bruine wangen, die rose getint waren, en met donkere oogen, die als vurige kolen fonkelden. Hij gaf ze ten huwelijk aan de zonen van twee Servische zakenvrienden die, evenals hij, varkenskooplui waren. De huwelijksfeesten duurden acht dagen. Acht dagen lang werd er gegeten en gedronken en gespeeld en gedanst dag en nacht. Honderd mijl in den omtrek was in die dagen geen mensch nuchter.

Nu nog vertelt men in de buurt met bewondering en eerbied van het huwelijk van Milena en Rufina Vidakovitch.

De zaak van den ouden Milan bloeide. Het was een eenvoudig bedrijf. Iederen Maandag stond hij aan de grens, naast zijn goeden, besten vriend, den veearts Székely Zsiga. Aan de andere zijde van de grens stonden de Servische boeren met hun varkens. Wanneer allen aanwezig waren, dreven zij de varkens over de grens naar de groote waag. De wakkere Székely Zsiga zette een blauw lorgnet op zijn rooden neus en bekeek de dieren nauwkeurig, zóó nauwkeurig, dat zijn oogen soms dichtvielen. Nu en dan fluisterde hij dan: „Alles in orde." Vidakovitch hield bij de waag de wacht en lette er op dat niet bij vergissing te veel gewicht werd opgeschreven.

Er werd nooit te veel gewicht opgeschreven. Wanneer de arme, bange boeren het soms waagden schuchtere, deemoedige opmerkingen te maken tegen de weeguitkomsten, dan behoefde de oude Milan maar een weinig met den zak te schudden, waarin de goudgele dukaten rinkelden. De heldere klank van het rammelende goud miste nooit zijn werking en verstikte onfeilbaar elke poging tot verzet.

Vidakovitch betaalde altijd met mooie oude dukaten. Hij kreeg de varkens een derde goedkooper wanneer hij den boeren een handvol goudstukken onder de neuzen hield. Zij waren verzot op goud.

Het hypnotiseerde en verlamde hun wil. Ze beschouwden alleen goud als geld. Als men hun met papiergeld betaalde, waren zij wantrouwig en argwanend. Heel dikwijls dreven zij liever hun varkens een dag langer naar huis in den stal terug, dan dat zij papier aannamen. Of zij vroegen zulke hooge prijzen, dat de handelaar van den koop moest afzien. Maar Milan Vidakovitch kende zijn boeren. Hij betaalde met echte, dikke randdukaten, evenals de Keizer. Als de varkens waren afgewogen werden zij in wagons geladen en naar Weenen verzonden. Daarmee was de heele zaak klaar. De oude Vidakovitch verdiende vijftig percent op elk varken, en niet te krap. Het was een eenvoudige maar goede handel.

Intusschen groeide de jonge Ilija Vidakovitch op als een wild veulen. Toen hij twaalf jaar oud was kon hij nauwelijks lezen en slechts gebrekkig schrijven. Maar daarentegen reed hij elk paard als een Pandoerenoverste, en liep de meisjes na. Hij was de trots van zijn vader. Maar toen de jongen zijn dertiende jaar bereikt had, begon de oude Milan na te denken en peinsde dikwijls 's avonds, als hij met zijn pijp voor zijn huis zat, over de toekomst van zijn zoon. Daar hij zich zelf niet schrander en wereldwijs genoeg achtte — hij had immers zijn leven lang alleen met varkens te doen gehad — riep hij op een avond zijn geleerde vrienden bijeen om hen over Ilija te raadplegen.

Zij kwamen allen: de candidaat-notaris, de schoolmeester, Székely Zsiga, de veearts, Sowa Gruitsch, die in een grensplaatsje regiment-wachtmeester was en nog verscheidene anderen.

Zij kwamen graag, want bij den ouden Vidakovitch was 't altijd lekker eten en goede oude wijn. De groote, welvoorziene tafel stond midden in den tuin, want het was in Augustus en de nachten waren zwoel. Allen gingen welgemoed aan tafel en begonnen vroolijk te smullen en te drinken. De jonge Ilija zat ook bij den raad der ouden, en dronk dapper mee. Plotseling kwamen de Zigeuners; niemand wist van waar ze gekomen waren, maar nu stonden ze daar als waren ze uit den grond opgeschoten en begonnen te fiedelen. En opeens waren er bruine, vurige meisjes, en sneller dan ge denken kunt, had zoo'n meisje u van de tafel der notabelen weggetrokken, en wervelde u rond in den dans en trok u in een donkeren hoek, om daar met u uit te rusten. De sterren fonkelden en gloeiden. De Zigeuners fiedelden als gold het hun leven.

Plotseling rukte de oude Vidakovitch den aanvoerder de viool uit de wilde handen en riep:

„Genoeg!" De Zigeuners verdwenen en de bruine meisjes ook, en opeens stond ook weer een behoorlijke notabelen-tafel midden in den tuin. Allen hadden hun plaatsen gevonden en zaten daar eerbaar en waardig, zooals notabelen betaamt. Alleen Ilija ontbrak. En dat was goed zoo.....

De oude Milan liet nieuwen wijn inschenken en begon toen:

„Waarde vrienden! Ik heb u vandaag niet tot een feestmaaltijd uitgenoodigd, maar tot een ernstigen beraadslaging". De notabelen zagen hem verwijtend aan, als wilden ze verzekeren: dat behoeft ons niet gezegd te worden!

„Gij zijt allen wijze en geleerde mannen," — de heele tafel dronk hem toe — „daarom wil ik uw raad hooren."

„Ge zult hem hebben, broertje," riepen de notabelen eenstemmig. — „Ik vraag je, beste vrienden: wat moet mijn zoon worden!"

Een geweldig leven ontstond. Allen wilden tegelijk spreken. 't Was als in het parlement.

De oude Milan liet ze uit rumoeren, totdat zij hun kelen hadden schor geschreeuwd en zei toen gemoedelijk:

„Zoo kunt gij mij geen raad geven, beste broeders. De een na den ander."

Zij werden langzamerhand rustig en begonnen nu om beurten te spreken.

De candidaat-notaris verklaarde dat het volkomen vanzelf sprak dat de zoon van zulk een rijken man jurist moest worden. De rechtsgeleerdheid was het edelste beroep. Als jurist kon men alles worden: advocaat, schoutafgevaardigde, minister en de hemel wist wat nog meer.

Vidakovitch hoorde instemmend toe en keek alleen nu en dan naar den ouden schoolmeester, die daar als een onschuldig lammetje zat.

Székely Zsiga, de veearts, stond op en hield een oppositie-redevoering, die herhaaldelijk door hevig hikken werd afgebroken.

„Geloof hem niet, Milan, de juristerij is de grootste vuiligheid."

De candidaat-notaris was een kleine zwakke man en deed alsof hij plotseling doof was geworden.

„Wanneer iemand Ilija Vidakovitch heet, behoeft hij niet in de rechten te studeeren. Wanneer je mijn raad volgen wilt, laat hem dan veearts worden. Je hebt voor je varkens altijd een veearts noodig. Wanneer je een veearts in huis hebt, kan je niets kwaads meer o verkomen."

De oude Milan was niet bijzonder onder den indruk van de beweringen van dezen vriend. Het beroep van veearts scheen hem voor zijn eenigen zoon niet voornaam genoeg. Hij keek den schoolmeester aan en vroeg:

„Wat meent u er van, schoolmeester?"

De meester stond gehoorzaam op en zeide benauwd:

„Ik geloof, beste vriend, dat gij uw zoon niet moet laten studeeren. Hij heeft een zwak hoofd."

Vidakovitch doorboorde hem met woedenden blik.

„Ik wil daarmee zeggen," verbeterde de schuchtere schoolmeester zich snel, „dat hij geen zin heeft tot leeren. Hij kan niet stilzitten. Hij gaat niet gaarne naar de school."

Hij stotterde zoo lang voort totdat de oude Milan zich over hem erbarmde en hem toeriep:

„Ga zitten meester!"

Een pijnlijke stilte ontstond.

Toenstond Sowa Gruitsch, de wachtmeester, op, draaide zijn dikken snorbaard op en verklaarde:

„Ik zal je wat zeggen, broertje. Wanneer je zoon Ilija niet leeren wil, laat hem dan soldaat worden. Hij is sterk, hij is mooi, hij kan rijden als een huzaar; geld heb je ook; laat hem officier worden."

Dit voorstel beviel Vidakovitch beter dan elk ander.

Hij kuste den wachtmeester op beide wangen en riep geroerd: „Lang zult gij leven en gezond blijven, broeder Sowa!" Dan kropen weer de Zigeuners tevoorschijn en ook de wilde, bruine meisjes, en ze fiedelden en dansten tot den ochtend.

Maar de jonge Ilija Vidakovitch werd naar een cadettenschool gestuurd.

Het leven ging voort. Iederen Maandag stond de oude Vidakovitch met zijn vriend Székely aan de grens, rammelde met de dukaten en kocht voor weinig geld zware, vette, Servische varkens. Maar toen kwam een ongelukkige, zwarte Maandag, dien Milan niet vergeten zal, zoolang hij leeft. De geheele grens was door soldaten bezet. Aan één kant stonden Vidakovitch en de veearts; aan den anderen kant de Servische boeren met hun varkens, maar tusschen hen glinsterden de punten der bajonetten op de geweren.

(Wordt vervolgd).

DE TROPEEËN V. H. FRANSCHE OFFENSIEF IN CHAMPAGNE KOMEN TE PARIJS AAN.
Het krijgsmateriaal, dat de Franschen gedurende hun jongste offensief in Champagne op de Duitschers veroverd hebben, komt per trein te Parijs aan.

